

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატამ მნიშვნელოვანი განმარტება გააკეთა, რითაც ზღვარი გაავლო თაღლითობისას დანაშაულის მცდელობასა და დამთავრებულ დანაშაულს შორის (იხ. განჩინება №1106აპ-10).

პირველი და სააპელაციო სასამართლოების მიერ დადგენილი ფაქტების შესაბამისად, ქურდობის ჩადენის ფაქტზე დააკავეს ივანე და ელგუჯა. აღნიშნულ საქმეზე ასევე იმხილებოდა მათი თანამზრახველი იური. ივანეს მამამ იურის შვილის რჩევით, ხსენებულ ბრალდებულებს ადვოკატად აუყვანა ქ. ვ-ე. ეს უკანასკნელი იურის შვილთან ერთად მივიდა ივანეს მამასთან და აუხსნა, რომ მის შვილს და ელგუჯას ჩადენილი ჰქონდათ ქურდობის მრავალი ეპიზოდი, რის გამოც მათ პროკურატურაში ქრთამის მიცემით საქმე ისე მოაგვარეს, რომ ხსენებულ ბრალდებულებს მხოლოდ 10-10 წლით თავისუფლების აღკვეთა შეეფარდებოდათ. აღნიშნულის სანაცვლოდ კი მოსთხოვა 5000 აშშ დოლარის გადახდა. ეს პირები შეთანხმდნენ, რომ ვინაიდან საქმეში იურიც იმხილებოდა, საქმის მოსაგვარებლად საჭირო თანხის მესამედი ამ უკანასკნელის შვილს უნდა გადაეხადა, ხოლო დანარჩენი – ივანეს მამას, რომელმაც ამის შესახებ შეატყობინა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გენერალურ ინსპექციას და გამოთქვა საგამოძიებო ორგანოებთან თანამშრომლობის სურვილი. ამასთან დაკავშირებით დაიგეგმა და მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე ჩატარდა ოპერატიულ-სამძებრო და საგამოძიებო მოქმედებები, რომელთა შედეგად დადგინდა, რომ ადვოკატი ქ. ვ-ე კვლავ მივიდა დაზარალებულის საცხოვრებელ სახლში, რა დროსაც დაზარალებულმა ადვოკატს გადასცა მოთხოვნილი თანხის ნაწილი – 1000 აშშ დოლარი, ამასთან, დაჰპირდა, რომ თანხის დანარჩენ ნაწილს – 2400 აშშ დოლარს მომდევნო დღეს, დილით, გადასცემდა.

საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ უტყუარად დადგენილ საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს ვერ მისცა სწორი სამართლებრივი შეფასება და კვალიფიკაცია. საკასაციო პალატამ მხედველობაში მიიღო ის გარემოება, რომ ქ. ვ-თვის გადაცემული თანხა დაზარალებულმა მიიღო სამართალდამცავი ორგანოებისგან ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიების ჩასატარებლად, რის შედეგადაც ქ. ვ-ე დანაშაულის ჩადენის ფაქტზე დააკავეს.

პალატამ განმარტა, რომ კანონის თანახმად, თაღლითობა წარმოადგენს შედეგიან დელიქტს, რომელიც დამთავრებულად ითვლება მხოლოდ დამნაშავის მიერ გამიზნული მართლსაწინააღმდეგო შედეგის რეალურად დადგომის შემთხვევაში, რაც გამოიხატება დაზარალებულის კუთვნილი ამა თუ იმ ნივთის დაუფლებაში, რითაც ზიანი ადგება დაზარალებულს. მოცემულ შემთხვევაში, მას შემდეგ, რაც დაზარალებულმა სამართალდამცავ ორგანოებს მიმართა, მთლიანად გამოირიცხა ქ. ვ-ის ქმედებით მისთვის ზიანის მიყენების ანუ მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის შესაძლებლობა, ვინაიდან დანაშაულის ობიექტის – დაზარალებულის საკუთრების უფლების ხელყოფა შეიძლება მომხდარიყო მხოლოდ შესაბამისი დანაშაულის საგნის – მისი კუთვნილი თანხის დაუფლების გზით, რისი შესაძლებლობაც კონკრეტულ სიტუაციაში გამორიცხული იყო იქიდან გამომდინარე, რომ დაზარალებულს თავისი კუთვნილი თანხა არ გადაუცია ქ. ვ-სათვის, როცა ეს უკანასკნელი დააკავეს, – თანხა, რომელიც ოპერატიული ღონისძიების ჩატარების დროს 10 ცალი 100 აშშ. დოლარიანი კუპიურის სახით გადაეცა

მსჯავრდებულს, წარმოადგენდა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გენერალური ინსპექციის საკუთრებას, რომლის გადაცემის პროცესს მთლიანად აკონტროლებდნენ აღნიშნული ინსპექციის თანამშრომლები.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მსჯავრდებულის მიერ ჩადენილია არა დამთავრებული თაღლითობა, არამედ – თაღლითობის მცდელობა და მისი ქმედება სსკ-ის 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტიდან გადააკვალიფიცირა სსკ-ის მე-19 მუხლსა და 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტზე.

საქმე №1106აპ-10

19 აპრილი, 2011 წელი

ვ-ე ქ-ი, №1106აპ-10

თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატამ შემდეგი შემადგენლობით:

დავით სულაქველიძე (თავმჯდომარე),

მაია ოშხარელი, პაატა სილაგაძე

ზეპირი მოსმენის გარეშე განიხილა მსჯავრდებულ ქ-ს ვ-ს დამცველის, ადვოკატ თ. მ-ს საკასაციო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2010 წლის 5 ოქტომბრის განაჩენზე.

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი :

გარდაბნის რაიონული სასამართლოს 2010 წლის 19 ივლისის განაჩენით ქ. ვ-ე, ცნობილ იქნა დამნაშავედ საქართველოს სსკ-ის 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, რის გამოც მას სასჯელის ზომად განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 5 (ხუთი) წლის ვადით.

განაჩენით მას მსჯავრი დაედო შემდეგი დანაშაულის ჩადენისათვის:

2009 წლის ოქტომბერში ქურდობის ჩადენის ფაქტზე დააკავეს ი. მ-ი და მისი სიმამრი ე. ზ-ი. მათ ბრალად შეეჩინათ საკანალიზაციო ტუბების თავსახურების ქურდობის მრავალი ეპიზოდი და შეეფარდათ დაპატიმრება. აღნიშნულ საქმეზე ასევე იმზილებოდა მათი თანამზრახველი ი. მ-ი.

ი. მ-ს მამამ შ. მ-მა ი. მ-ს შვილის – ა. მ-ს რჩევით, ხსენებულ ბრალდებულებს ადვოკატად აუყვანა ქ. ვ-ე, რომელმაც პროკურატურასთან მიაღწია შეთანხმებას, რომ ი. მ-სა და ე. ზ-ს შეეფარდებოდათ 10-10 წლით თავისუფლების აღკვეთა.

ქ-ს ვ-მ, ისარგებლა რა აღნიშნული გარემოებით, განიზრახა, მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზნით, მოტყუებით დაუფლებოდა შ. მ-ს ქონებას. განზრახვის სისრულეში მოყვანის მიზნით, ქ-ს ვ-ე 2009 წლის 17 დეკემბერს ა-რ მ-თან ერთად მივიდა შ. მ-თან სახლში, მდებარე გ-ს რაიონის სოფელ ----. ქ. ვ-მ შ. მ-ს აუხსნა, რომ მის შვილს და ე. ზ-ს ჩადენილი ჰქონდათ ქურდობის მრავალი ეპიზოდი, რის გამოც მათ პროკურატურაში ქრთამის მიცემით საქმე ისე მოაგვარეს, რომ ხსენებულ ბრალდებულებს მხოლოდ 10-10 წლით თავისუფლების აღკვეთა შეეფარდებოდათ. აღნიშნულის სანაცვლოდ კი ქ. ვ-მ შ. მ-ს მოსთხოვა 5000 აშშ დოლარის გადახდა. ეს პირები შეთანხმდნენ, რომ ვინაიდან საქმეში ი. მ-ც იმზილებოდა, საქმის მოსაგვარებლად საჭირო თანხის მესამედი ა. მ-ს

უნდა გადაეხადა, ხოლო დანარჩენი – შ. მ-ს. ეს უკანასკნელი ადვოკატს შეუთანხმდა, რომ გადასახდელ თანხას რამდენიმე დღეში გადასცემდა.

2009 წლის 18 დეკემბერს აღნიშნულის შესახებ შ. მ-მა შეატყობინა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გენერალურ ინსპექციას და გამოთქვა საგამოძიებო ორგანოებთან თანამშრომლობის სურვილი. ამასთან დაკავშირებით დაუყოვნებლივ დაიწყო წინასწარი გამოძიება და იმავდროულად დამნაშავეს გამოვლენისა და მხილების მიზნით, კანონის მოთხოვნათა დაცვით, დაიგეგმა და მოსამართლის ბრძანების საფუძველზე ჩატარდა ოპერატიულ-სამძებრო და საგამოძიებო მოქმედებები, რომელთა შედეგად დადგინდა, რომ 2009 წლის 22 დეკემბერს, დაახლოებით 20.00 საათზე, ადვოკატი ქ. ვ-ე ა. მ-თან ერთად კვლავ მივიდა შ. მ-ს საცხოვრებელ სახლში, რა დროსაც მან ქ. ვ-ს გადასცა მის მიერ მოთხოვნილი თანხის ნაწილი – 1000 აშშ დოლარი, ამასთან დაჰპირდა, რომ თანხის დანარჩენ ნაწილს – 2400 აშშ დოლარს მომდევნო დღეს, დილით, გადასცემდა. ქ. ვ-მ, თაღლითურად დაეუფლა რა იგი აღნიშნულ თანხას, შ. მ-ს მიაყენა მნიშვნელოვანი მატერიალური ზიანი. ამასთან, ქ. ვ-მ თაღლითური გზით დაუფლებული ფულადი თანხა გადასცა ა. მ-ს და განუცხადა, რომ სრულად შეეკრიბათ თანხა და მისთვის გადაეცათ.

განაჩენი სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მსჯავრდებულმა ქ. ვ-მ და მისმა ინტერესების დამცველმა, ადვოკატმა თ. მ-მ. აპელანტები სააპელაციო საჩივრით ითხოვდნენ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის გაუქმებასა და ქ. ვ-ს მიმართ გამამართლებელი განაჩენის დადგენისას იმ მოტივით, რომ გარდაბნის რაიონული სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი არის უკანონო, დაუსაბუთებელი და არ ემყარება საქმეზე შეკრებილ უტყუარ მტკიცებულებათა ერთობლიობას; აპელანტების განმარტებით, სასამართლო გამამტყუნებელი განაჩენის დადგენისას დაეყრდნო მხოლოდ დაზარალებულის მიერ მიცემულ, აბსურდულ ჩვენებას და არა სხდომაზე გამოკვლეულ, უტყუარ მტკიცებულებათა ერთობლიობას, ასევე არ გაიზიარა დაცვის მხარის მიერ წარდგენილი ქ. ვ-ს გამამართლებელი არგუმენტები.

სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2010 წლის 5 ოქტომბრის განაჩენით მსჯავრდებულ ქ-ს ვ-სა და მისი ინტერესების დამცველის, ადვოკატ თ. მ-ს სააპელაციო საჩივრები არ დაკმაყოფილდა.

გარდაბნის რაიონული სასამართლოს 2010 წლის 19 ივლისის განაჩენი ქ. ვ-ს მიმართ დარჩა უცვლელად.

ქ. ვ-ს სასჯელის მოხდის ვადის ათვლა დაეწყო 2009 წლის 22 დეკემბრიდან.

სააპელაციო სასამართლოს განაჩენის თაობაზე მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს დამცველმა, ადვოკატმა თ. მ-მ საკასაციო საჩივრით მიმართა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატას. კასატორი თავისი საჩივრით ითხოვს ქ. ვ-ს გამართლებას წარდგენილ ბრალდებაში იმავე მოტივებით, რაზეც მითითებული ჰქონდა სააპელაციო საჩივარში.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო პალატამ, შეისწავლა რა სისხლის სამართლის საქმის მასალები მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს მიმართ და შეამოწმა საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობა, მიიჩნია, რომ აღნიშნული საჩივრის მოთხოვნა არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო გასაჩივრებულ განაჩენში უნდა შევიდეს ცვლილება შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს დაცვის მხარის მიერ შეტანილი საკასაციო საჩივრის მოთხოვნას, რადგან მისი დაკმაყოფილებისათვის ქ. ვ-ს ბრალდების საქმის მასალებში არ მოიპოვება სამართლებრივი საფუძველი. საქმეში არსებული, საპროცესო ნორმების დაცვით მოპოვებული სარწმუნო მტკიცებულებებით: მოწმე ა. მ-ს და დაზარალებულ შ. მ-ს ჩვენებებით, ნივთიერ მტკიცებულებად ცნობის დადგენილებით, ნივთიერი მტკიცებულების შემოწმების, დათვალიერების, დალუქვისა და საქმეზე დართვის შესახებ დადგენილებით, ფულადი ნიშნების დათვალიერებისა და გადაცემის ოქმით, ოპერატიულ-ტექნიკური ღონისძიების ჩატარების ოქმით, ეჭვმიტანილის დაკავებისა და პირადი ჩხრეკის ოქმით, რომლებიც დაცვის მხარეს არ გაუბათილებია სხვა უტყუარი მტკიცებულებებითა და სარწმუნო არგუმენტებით, ქ. ვ-ს ბრალეულობა დადასტურებულია. ამასთან, საკასაციო პალატის აზრით, სააპელაციო სასამართლომ ქ. ვ-ს მიმართ სასჯელის განსაზღვროს დროს, საქართველოს სსკ-ის 53-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, გაითვალისწინა მსჯავრდებულის პასუხისმგებლობის შემამსუბუქებელი გარემოებები და ისე განუსაზღვრა მას სამართლიანი სასჯელი, რომლის შეცვლის საფუძველი არ არსებობს.

ამავე დროს საკასაციო პალატა თვლის, რომ სააპელაციო სასამართლომ უტყუარად დადგენილ საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს ვერ მისცა სწორი სამართლებრივი შეფასება და კვალიფიკაცია. მხედველობაშია შემდეგი გარემოებები: როგორც საქმის მასალებით უტყუარად არის დადგენილი, მას შემდეგ, რაც ქ. ვ-ე შეუთანხმდა მის მიერ მოთხოვნილი თანხის გადაცემის ადგილისა და დროის შესახებ, დაზარალებულმა შ. მ-მა მიმართა სამართალდამცავ ორგანოებს. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გენერალური ინსპექციის საგამოძიებო სამმართველოს უფროსმა ბ. მ-მა შ. მ-ს გადასცა ოპერატიულ-სამძებრო ღონისძიების ჩასატარებლად გამოყოფილი ფულადი თანხა – 10 ცალი 100 აშშ დოლარის ნომინალის კუპიურები, რომელთა გამოყენებითაც დაგეგმეს და ჩატარეს კანონით გათვალისწინებული ოპერაცია ქ. ვ-ს დანაშაულის ფაქტზე მხილებისათვის, რაც განხორციელდა კიდევ და ქ. ვ-ე ფაქტზე დააკავეს.

კანონის თანახმად, თაღლითობა წარმოადგენს შედეგიან დელიქტს, რომელიც დამთავრებულად ითვლება მხოლოდ დამნაშავის მიერ გამიზნული მართლსაწინააღმდეგო შედეგის რეალურად დადგომის შემთხვევაში, რაც გამოიხატება დაზარალებულის კუთვნილი ამა თუ იმ ნივთის დაუფლებაში, რითაც ზიანი ადგება დაზარალებულს. მოცემულ შემთხვევაში, მას შემდეგ, რაც დაზარალებულმა შ. მ-მა სამართალდამცავ ორგანოებს მიმართა, მთლიანად გამოირიცხა ქ. ვ-ს ქმედებით მისთვის ზიანის მიყენების ანუ მართლსაწინააღმდეგო შედეგის დადგომის შესაძლებლობა. ვინაიდან დანაშაულის ობიექტის – დაზარალებულ შ. მ-ს საკუთრების უფლების ხელყოფა შეიძლება მომხდარიყო მხოლოდ შესაბამისი დანაშაულის საგნის – დაზარალებულ შ. მ-ს კუთვნილი თანხის დაუფლების გზით, რისი შესაძლებლობაც გამორიცხული იყო იქიდან გამომდინარე, რომ დაზარალებულ შ. მ-ს თავისი კუთვნილი თანხა არ გადაუცია ქ. ვ-თვის, როცა ეს უკანასკნელი დააკავეს, – თანხა, რომელიც ოპერატიული ღონისძიების ჩატარების დროს 10 ცალი 100 აშშ დოლარიანი კუპიურის სახით გადაეცა მსჯავრდებულს, წარმოადგენდა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გენერალური ინსპექციის საკუთრებას, რომლის გადაცემის პროცესს მთლიანად აკონტროლებდნენ აღნიშნული ინსპექციის თანამშრომლები.

განხილული გარემოებები იმაზე მიუთითებს, რომ მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს მიერ ჩადენილია არა დამთავრებული თაღლითობა, არამედ – თაღლითობის მცდელობა, რაც

გამოიწვევდა დაზარალებულისათვის მნიშვნელოვანი ზიანის მიყენებას, დანაშაული, გათვალისწინებული საქართველოს სსკ-ის მე-19 მუხლითა და 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით, ხოლო სააპელაციო სასამართლომ განაჩენის დადგენისას არ გაითვალისწინა აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოება.

ამრიგად, სააპელაციო სასამართლომ დაუშვა საქართველოს სსსკ-ის 562-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტითა და 564-ე მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული დარღვევა – სისხლის სამართლის კანონის არასწორი გამოყენება, კერძოდ, არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა, რაც განაჩენის შეცვლის საფუძველია ჩადენილი ქმედების კვალიფიკაციის ნაწილში. რაც შეეხება მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს მიმართ დანიშნულ სასჯელს, იგი სავსებით შეესაბამება განხილული დანაშაულის მცდელობისათვის სასამართლო პრაქტიკით დადგენილი სასჯელის ზომას, რის გამოც გასაჩივრებული განაჩენი სასჯელის ნაწილში უნდა დარჩეს უცვლელად.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2010 წლის 5 ოქტომბრის განაჩენში უნდა შევიდეს ცვლილება მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს მიმართ.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო პალატამ, იხელმძღვანელა რა საქართველოს სსსკ-ის (1998 წლის 20 თებერვლის რედაქცია) 561-ე მუხლის პირველი ნაწილის „დ“ ქვეპუნქტითა და 568-ე მუხლით,

დ ა ა დ გ ი ნ ა:

მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს დამცველის, ადვოკატ თ. მ-ს საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2010 წლის 5 ოქტომბრის განაჩენში შევიდეს შემდეგი ცვლილება: მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს ქმედება საქართველოს სსკ-ის 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტიდან გადაკვალიფიცირდეს საქართველოს სსკ-ის მე-19 მუხლსა და 180-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტზე.

განაჩენი სხვა ნაწილში მსჯავრდებულ ქ. ვ-ს მიმართ დარჩეს უცვლელად.

საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

დ. სულაქველიძე

მოსამართლეები

მ. ოშხარელი

პ. სილაგაძე